Őrvidéki Hírek

A Burgenlandi Magyar Kultúregyesület magyar nyelvű hírlapja
Nachrichtenblatt des Burgenländisch-Ungarischen Kulturvereines

2009 / 6.

„A vers az, amit mondani kell...”

A Burgenlandi Magyar Kultúregyesület a 2009/2010-es tanévben is meghirdette hagyományos szavalóversenyét. Az előző évektől eltérően a jelentkezők nagy számára való tekintettel 2009 őszén kétfordulós versenyt írt ki az egyesület. Az elődöntőkre november 19-én került sor Felsőőrben és Alsórámócon.

Felsőőrbe, a Református Egyház dísztermébe a délburgenlandi gyerekeket várták a szervezők. 67 kis- és nagyiskolás gyermek mérte össze tudását a háromtagú zsűri előtt. A diákok osztályonként, ill. anyanyelvük (magyar vagy német) szerint versenyeztek egymással. Valamennyi kategóriából az első három helyezettet juttatta tovább a zsűri, melynek tagjai Balikó Lajos tartományi tanfelügyelő, Teleky Margit nyugalmazott hitoktató és Tölly Juliana nyugalmazott tanító voltak. A délelőtt házigazdája, egyben műsorvezetője Gúthy László református lelkész volt.

Alsórámócon a község nagyterme adott otthont a rendezvénynek. Az Észak- és Közép-Burgenlandból érkező gyereket innivalóval és friss pogácsával várták. A közép-burgenlandi helyszínen 51 diák mérte össze tudását. Teljesítményüket szintén háromtagú zsűri bírálta el: Lévay Erzsébet pedagógus, költő, valamint Karal Viola zenepedagógus, zeneszerző és Auckenthaler Anita pedagógus. Felsőőrhöz hasonlóan itt is kategóriánként három diák jutott be a döntőbe. Az alsórámóci délelőtt műsorvezetője Tóth Mária pedagógus volt. A résztvevőknek mindkét helyszínen névre szóló oklevéllel és egy kis ajándékkal köszönték meg a sikeres és színvonalas részvételt. .

A döntő megmérettetésre 2009. november 26-án került sor Felsőpulya tanácsházának dísztermében a pulyai polgármester meghívásának köszönhetően. 55 gyerek versenyzett egymással nagyon szép környezetben a közönség, a szervezők, a műsorvezető Tóth Mária és persze a zsűri tagjai előtt. Tölly Juliana és Holper Susanne pedagógusok valamint Neuberger Gabriella tolmács nem voltak könnyű helyzetben, amikor dönteniük kellett a helyezésekről.

A szavalók színvonalas fellépéssel örvendeztették meg őket és a közönséget. A kultúregyesület valamennyi diáknak oklevéllel köszönte meg a részvételt, a győzteseket pedig könyvjutalomban részesítette. Köszönet illeti a felkészítő tanárokat és a szülőket is.

A 2009/2010-es tanévi versenyre Burgenland számos elemi és polgári iskolájából, gimnáziumából és az új középiskolákból érkeztek a diákok. Ezekben az intézményekben az oktatás kétnyelvű (magyar-német) vagy a magyar nyelvet, mint kötelező, ill. szabadon választható tárgyat oktatják.

A szavalóverseny döntőjének eredményei:

Elemi iskolák:

1. osztály, magyar anyanyelvű: 1. Kocsis Emese (VS Oberwart), 2. Horváth Máté (VS Oberwart)

1. osztály, német anyanyelvű: 1. Faszl Sarah (VS Oberwart), 2. Pokorny Clemens (VS Oberwart)

2. osztály, magyar anyanyelvű: 1. Föderl Fiorella (VS Frauenkirchen), 2. Koltai Levente (VS Andau), 3.Tanyi Barnabás (VS Andau)

2. osztály, német anyanyelvű: 1.Weiss Celine (VS Oberpullendorf), 2. Petronczki Sarah (VS Oberpullendorf), 3. Püspök Annuska (VS Frauenkirchen) és Stadler Ines (VS Oberwart)

3. osztály, magyar anyanyelvű: 1. Danzer Anna (VS Oberwart), 2. Radics Katarina (VS Frauenkirchen), 3. Gordos Krisztina (VS Andau)

3. osztály, német anyanyelvű: 1. Hajszan Sophie (VS Oberwart), 2. Kohlmann Sara (VS Oberpullendorf), 3. Gerbasich Laura (VS Oberpullendorf)

4. osztály, magyar anyanyelvű: 1. Orbán Nikolett (VS Oberwart), 2. Kulcsár Zsófia (VS Andau), 3. Bodó Jutas (VS Unterwart)

4. osztály, német anyanyelvű: 1. Lex Johanna (VS Oberpullendorf), 2. Sturm Raphael (VS Unterrabnitz), 3. Bredl Tobias (VS Unterrabnitz)

Polgári iskola, új középiskola, gimnázium:

1. osztály, magyar anyanyelvű: 1. Hechenblaickner Julia (ZBGO), 2. Soproni Sára (NMS Oberpullendorf), 3. Birkás Liza (NMS Oberpullendorf)

1. osztály, német anyanyelvű: 1. Schermann Laura (NMS Oberpullendorf), 2. Stampf Jakob (NMS Oberpullendorf), 3. Kohwalter Stephan (NMS Oberpullendorf)

2. osztály, magyar anyanyelvű: 1. Artner Petra (EMS Oberwart), 2. Nagy Mariann (ZBGO), 3. Gódor Szabolcs (EMS Oberwart)

2. osztály, német anyanyelvű: 1. Baliko Maria (ZBGO), 2. Imrek Tatjana (ZBGO), 3. Luisser Franziska (ZBGO)

3. osztály, magyar anyanyelvű: 1. Kuzmich Verena (HS Oberpullendorf), 2. Rauch Zsófia (NMS Andau), 3. Matusich Szandra (NMS Andau)

3. osztály, német anyanyelvű: 1. Horvath Julia (HS Rechnitz)

4. osztály, magyar anyanyelvű: 1. Simon Barbara (EMS Oberwart), 2. Szegedi Anna (EMS Oberwart)

6. osztály, magyar anyanyelvű: 1. Pék Zsófia (ZBGO,) 2. Perei Elvira (ZBGO)

8. osztály, magyar anyanyelvű: 1. Cseri Tivadar (ZBGO)

Joseph Haydn emlékest

A 2009-es év a híres zeneszerző Joseph Haydn halálának 200. évfordulója jegyében zajlott. A Burgenlandi Magyar Kultúregyesület is több projekttel járult hozzá az ünnepléshez.

Tavasszal az egyesület színházcsoportja, a Kétnyelvű Szövetségi Gimnázium és a felsőlövői Evangélikus Reálgimnázium diákjai közösen vittek színpadra egy Haydn életéről szóló előadást. A bemutatón nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy bemutassák a burgenlandi kisebbségek zenei kultúrájának Haydnra tett hatását.

Kora ősszel megjelent a zeneszerzőről szóló, iskolásoknak szánt füzet, melyben „rövid történetek“ és hozzájuk kapcsolódó feladatsorok találhatók. A Sprachenwerkstätte-Süd munkatársaival közösen készített füzet mind a magyar, és a magyar, mint idegen nyelv oktatásában, mind az ének-zenei oktatásban használható.

A Haydn-év záró projektjére 2009. november 26-án került sor a felsőőri Központi Zeneiskola dísztermében. Dr. Villányi Eszter zenepedagógus tartott előadást Joseph Haydn életéről és munkásságáról, műveinek magyar népzenei vonatkozásairól. A prózai összefoglalót zenei betétek színesítették. Az előadó négykezest játszott tanítványával, Bodó Jutassal, a kultúregyesület énekköre népdalokat énekelt, a Kétnyelvű Szövetségi Gimnázium diákjai menüettet táncoltak és jelenetet adtak elő Haydn életéből. Hérics Tímea, Reibling Ervin és Takács Ferenc részleteket játszottak az előadó által válogatott Haydn művekből.

Az előadás magyar és német nyelven hangzott el, a zene nyelvét pedig mind a magyar mind a német anyanyelvű vendégek megértették, ahogy Haydn maga fogalmazott: „Az én beszédemet az egész világ megérti.”

Az est az előtérben terített büfé mellett kellemes hangulatú beszélgetéssel zárult.

„Nagykarácsony éccakája...”

2009. december 13-án délután 41. alkalommal került sor a hagyományos magyar pásztorjátékok bemutatójára. A felsőőri Kontaktcentrumba az idén is több mint százötvenen jöttek el, hogy együtt töltsenek egy meghitt adventi délutánt.

Felsőőrött Galambos atya kezdeményezésére 1968-ban rendezték meg először a **"***Nagykarácsony éccakája***"** ünnepséget. Hosszú éveken keresztül Csoknyai Vilma szervezte a rendezvényt és állította össze a műsort. A 40 éves jubileumi ünnepségen átadta feladatkörét a fiatalabb generációnak. Az idén Dowas Katharina kétnyelvű óvodapedagógus és Juhász Viktória hitoktató vették kezükbe a szervezés feladatát. Munkájuknak és segítő kezeknek köszönhetően ismét sikerült színpadra vinni a kedvelt és az évtizedek során hagyománnyá vált pásztorjátékokat. A délután számos programpontján kétnyelvű moderátor kalauzolta végig a vendégeket, valamint a kül- és belföldi sajtó képviselőit.

Keresztfalvi Péter plébános köszöntője után a Kétnyelvű Szövetségi Gimnázium diákjai léptek színpadra. A Lukács evangélium nyomán mutatták be a „Jézus születésének hírüladása“ című darabot, melyet Juhász Viktória tanított be. Utánuk a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület gyermekcsoportjai adtak elő adventi verseket, énekeket és bemutatták a karácsonyi történetet daljáték formában. Az iskolás és óvodás gyerekeket, akik népviseletben léptek fel, Holper Silvia tanító és Dowas Katharina készítették fel. Az alsóőri népiskolások egy pásztorjátékot mutattak

be, melyet Kovács Mónika és Juhász Viktória irányításával tanultak meg a fiúk és lányok. Binder Gyöngyi és Perei Kitty szavalata után a BMKE énekköre Villányi Eszter kórusvezető irányításával magyar és latin dalokat énekelt. A délután fénypontja volt a rendezvény névadó dalának a felcsendülése. „Nagykarácsony éccakáján…“ énekelte együtt zenei kísérettel, szereplő, vendég és szervező.

Az adventi rendezvény kellemes hangulatú beszélgetéssel folytatódott a büfé gazdagon terített asztalai mellett.

(Dowas Katharina)

Balatonzamárdi betlehemes

Igazi adventi hangulatot teremtett pásztorjátékával a balatonzamárdi közösségi ház amatőr színjátszó csoportja december 23-án, karácsony előestéjén.

A 20 fős, felnőttekből és gyerekekből álló amatőr színjátszó csoport délelőtt 11:00 órakor Miklós Wilhelm iskola igazgatónak köszönhetően Őriszigeten lépett fel. A bemutató nagyon tetszett a gyerekeknek, szüleiknek és a többi látogatónak is.

A zamárdi vendégek második előadására délután 5:00 órakor került sor az alsóőri Öreg Iskola termében, az UMIZ és a BMKE közös szervezésében. A színjátszók előadták Mária és József szálláskeresését, a pásztorok Betlehembe vezető útját és a Háromkirályok látogatását. Áldást kértek a házigazdára, otthonára és megköszönték az adományokat.

Az ízes magyar nyelven, humorral vegyítve és dalokkal színesítve bemutatott pásztorjáték nagy sikert aratott és igazi ráhangolódás volt az ünnepnapokra.

Az Óperenciás-tenger

Egyszer volt, hol nem volt, még az Óperenciás-tengeren is túl, volt egyszer egy... . Vajon tudjuk-e, honnan ered az ismert mesekezdet, amit oly sokszor olvastunk gyermekeink számára? Somogyi László felsőlövői nyugdíjas pedagógus leveléből kaphatunk erre választ.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az Óperenciás-tengerrel kapcsolatosan nem kell gyermekeinknek, unokáinknak olyan nagyot füllentenünk, amikor az igazat is elmondhatjuk nekik, mert az nem mese, az valóság.

Ne féljenek, a történet mesebelisége és titokzatossága akkor is megmarad, ha az igazat mondjuk el róla.

Aligha van magyar, aki a honfoglalás óta a túlvilágra távozott és ne halotta volna, hogy "hol volt, hol nem volt, még az Óperenciás-tengeren is túl", mert a többi magyarok mesélték neki. Így az Óperenciás-tenger a legismertebb honfoglalás kori kincsünk, csak ma már a jelentését nem tudjuk, pedig elég pontos adatok állnak rendelkezésünkre.

A szlovákiai Kismácsédról Kisdorogra telepített, 56-os magyar menekültként, földrajz-testnevelés szakos tanár lettem Burgenlandban. A burgenlandi magyarsággal kapcsolatos kutatásaim (disszertáció, könyvek és egyéb publikációk) után az alábbiak szerint mesélem el Önöknek az Óperenciás-tengerről szóló valóságot.

900 után, amikor a honfoglaló magyarok a Dunántúlt is elfoglalták, azt a bajorok nem jó szemmel nézték. 907-ben a Dunán hajóhaddal, a két partján pedig nagy hadsereggel indultak ellenünk, hogy elkergessenek

bennünket. Árpádék eléjük mentek és a mai Pozsony városnál csaptak össze velük. A csata kimenetele létkérdésünk volt. Három napos ütközet után két vállra fektettük, vagyis csaknem teljesen megsemmisítettük őket. Akik meg életben maradtak, azokat mi kergettük el. Majdnem Linz városig szaladtunk utánuk, és amikor az Enns folyón is átmenekültek, nem mentünk tovább, mert ott már vége volt a "Hunalant"-nak, ahogyan németül az Avar Birodalmat nevezték.

Az Enns folyó 568 óta az avarok, 670 óta pedig a késő avar-előmagyar onogurok határfolyója volt, akik az avarok határvédői voltak. Ők lehetnek a székelyek elődei és így a burgenlandi magyaroké is, mivel ők is székelyek. Róluk kaptuk a nyugati népeknél elterjedt Unger, Hunger, Ungar, Uher népnevünket. E helynevek most is ott vannak az Enns körül, a Keleti-Alpok és a Nyugati-Kárpátok hágóinál, ami az onogurok ottlétét és őr voltát tanúsítja.

Sok közünk lehetett az avarokhoz meg az onogurokhoz, mert Árpád magyarjai is itt álltak meg és 80 évig őrizték az Ennsnél húzódó határunkat. Legnyugatibb, Árpád-kori helynevünk az Ennsnél *Som-Samendorf.*

A mesében rejlő valóságot, hogy az Enns folyó együttvéve kb. 400 évig volt a határunk, azt mi már elfelejtettük. Ezt kellene népünknek már a bölcsőben meseszerűen, de történelmi tényként visszaadni. Az Enns folyó felső folyását ugyanis németül úgy hívják, hogy *Oberenns*, ahonnan torzítással az Óperenciás-tengerünk származhat. Más elképzelések szerint az *Österreich Ob der Ennsből* ered, de ez nem annyira lényeges, mint az, hogy az Enns folyó volt a határunk.

Földrajzi megközelítéssel az *Oberenns* mesebelisége, titokzatossága onnan eredhet, hogy területén korábban egy, a hegyek által bezárt tenger volt, amelynek vize az Északi Mészkő-Alpokat áttörte, és így a tenger az Enns folyóvá változott. A víz az áttörésnél most is zúgva ömlik át, ahonnan az áttörés a *Gesäuse* elnevezést kapta.

Az áttörés 14 km hosszú keskeny szurdok, amelyiken keresztül a magyarok lovaikkal a tenger területére bejutni nem tudtak. De ha mégis bejutottak, nem tudtak tovább menni, mert az egykori tenger területe mocsaras maradt, partjait meredek és sziklás hegyek alkották. Ezt még tetőzte, hogy a meredek partokat erdőségek is borították. Az erdőben pedig a lóval egy tapodtat sem lehet megtenni. Ha meg leszálltak a lóról, az erdőben elvesztek, mert nem tudtak tájékozódni.

Őseink a hegyeket kikerülve Német-, Olasz- és Spanyolországban hadakoztak (80 év alatt 42 hadjáratban csak kétszer kaptak ki), de az *Oberennstal*ba a hegyek közé, amelyek mellett 80 évig őrt álltak úgy istenigazából bejutni, azt felderíteni nem tudták. Így hát nem csoda, hogy kíváncsi fantáziájuk a titokzatos Óperenciás-tengert szülte.

Azóta viszont már változott a helyzet. Önök talán már voltak is ott síelni, hegyet mászni, vándorolni, csak nem tudják, hogy hol jártak. Ha meg még nem jártak ott, könnyűszerrel eljuthatnak oda. *Hieflau*nál hegyfalmászással kezdhetik a *Gesäuse* áttörés felderítést. Az áttörés másik végén, az *admont*i kolostorban elolvashatják a pozsonyi csatáról szóló oklevelet. Az *irdning*i kolostorban érdeklődhetnek Äneas Sylvius Piccolomini - II. Piusról, aki állítólag elsőként mondogatta, hogy nyelvünk finnugor. *Schladming*ban, *Radstadt*ban nagyot síelhetnek. Itthon pedig boldogan büszkélkedhetnek vele, még történelem tanáraiknak is elmesélhetik, hogy Önök valószínű az Óperenciás-tenger területén jártak, mert ott még kurta farkú malacot is láttak.

(Dr. Somogyi László)

Impresszum / Impressum
Kiadó/Herausgeber:
Burgenlandi Magyar Kultúregyesület/ Burgenländisch Ungarischer Kulturverein

A-7400 Oberwart/Felsőőr, Wiener Str. 47
Telefon: +43-(0)3352-38489
Fax: +43-(0)3352-38643
E-Mail: office@bukv.at
www.bukv.at
Szerkesztők:
dr. Auckenthaler Anita, Tóth Mária
Für den Inhalt verantwortlich:
DI Dr. Josef Plank, Obmann
Nyomda: Schmidbauer Druck GmbH
7400 Oberwart, Wiener Str.103
Das Vereinsnachrichtenblatt wird aus den Mitteln der Volksgruppenförderung des Bundeskanzleramtes finanziert.

Adj´Isten, Magyarok!
2010. március 14., 13:05 h
ORF BURGENLAND

Servus-Zdravo-Szia-Deltuha!
ORF BURGENLAND
négynyelvű népcsoport adás
2010. február 14., 13:05 h

Österreichische Post AG
Info.Mail Entgelt bezahlt